

Eläinlääkintähuollon suunnitelman 2020–2025 päivitys vuodelle  
2025 Keurusselän ympäristöterveys

Eläinlääkintähuollon suunnitelman 2020–2025 päivitys vuodelle 2025 Keuruselän ympäristöterveys .....	1
1 Johdanto .....	4
1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus ja lainsäädännöllinen tausta .....	4
1.2 Suhde muihin ohjelmiin .....	5
1.3 Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät .....	5
2 Kunnan suunnitelma .....	6
2.1 Painopisteet .....	6
3 Voimavarat .....	6
3.1 Henkilöressurssit, vastualueet ja työnjako .....	6
3.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen .....	7
4 Tietojärjestelmät .....	8
5 Yhteistyö ja viestintä.....	12
5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus .....	12
5.2 Erityistilanneviestintä .....	12
6 Maksut .....	12
7 Valvonnan toimeenpano .....	13
8 Eläinten terveyden valvonta .....	13
8.1. Eläintautivalmius .....	13
8.2. Eläintautien ilmoittaminen.....	14
8.3 Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkkailu.....	14
8.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkkailu ja BKD-valvonta .....	15
8.5 Muu eläintautivalvonta ja seuranta.....	15
9 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta .....	16
10 Eläinten lääkitsemisen valvonta .....	16
11 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti .....	17
11.1 Sisämarkkinakauppa .....	17
11.2 Sisämarkkinatuonti .....	17
11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin .....	18
11.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta .....	18
12 Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	18

12.1	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus .....	18
12.2	Tiloilla tehtävät otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset .....	20
12.3.	Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta .....	20
12.5	Teurastamot .....	20
13	Eläimistä saatavat sivutuotteet .....	20
13.1	Sivutuotelaitosten valvonta .....	21
13.2	Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta .....	21
14	Ehdollisuuden valvonta.....	21
15	Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen .....	22
15.1	Peruseläinlääkäripalvelu.....	22
15.3	Tuotantoeläinten terveydenhuolto .....	23
15.4	Yksityinen palveluntarjonta .....	24
15.5	Kiireellinen eläinlääkäriapu .....	24
15.6	Saatavuus ja laatutavoitteet.....	25
15.7	Toimitilat .....	26
15.8	Välineresurssit .....	26
15.9	Ostopalvelut .....	27
16	Seuranta, arviointi ja raportointi .....	27
16.1	Aluehallintoviraston suunnitelmat.....	27
16.2	Kunnan suunnitelmat .....	27
16.3	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi .....	28
16.4	Arviointi- ja ohjauskäynnit .....	28
16.5	Muu raportointi .....	28
Liitteet	.....	29
Liite 1	Eläinlääkintähuollon painopisteet .....	29
Liite 2	Resurssitarpeen kartoitus.....	30
Liite 3	Maksut 1.1.2025 alkaen.....	34

## 1 Johdanto

Tämä suunnitelma on osa Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa. Kunta laatii suunnitelman järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan eläinlääkintähuoltolain mukaisesti. Suunnitelman perusvaatimukset on asetettu eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa (EHO 2015-2025), johon on tehty päivitykset vuodelle 2025.

Valtio on ostanut vuodesta 2009 alkaen kunnilta eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää viranomaisvalvontaa. Tällä on tavoiteltu erottaa valvontatehtävät eläinlääkäripalveluista ja perustaa kuntiin valvontaeläinlääkärin virkoja. Keurusselän alueella valvontaa tehdään 1,4 eläinlääkärin työpanoksella.

Kunnallinen eläinlääkintähuolto ei tule jatkossakaan kattamaan nykyistä laajempia erikoiseläinlääkäripalveluja, kun uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) saadaan voimaan 2026. Uuden eläinlääkintähuoltolain tarkoitus on rajata peruseläinlääkäripalvelut toimenpidekohtaisiksi.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat tuotantoeläintilojen määrän edelleen jatkuva väheneminen ja tuotantoeläinten keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin. Tuotantoeläinten terveydenhuollon merkitys kasvaa edelleen, mikä muuttaa myös eläinlääkäreiden työnkuvaa akuutista sairaanhoidosta suunnitelmallisen ennaltaehkäisevän työn suuntaan. Lemmikit ovat tämän päivän yhteiskunnassa perheenjäsenen asemassa ja niiden kotimainen ja kansainvälinen kauppa on vilkasta. Siten lemmikkeihin kohdistuville eläinlääkäripalveluille asetetaan yhä suurempia odotuksia ja vaatimuksia. Hevostaloudella on yhä kasvava rooli eläinlääkäripalvelujen käyttäjänä sekä elinkeino- että harrastetoimintana.

### 1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus ja lainsäädännöllinen tausta

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä. Tarkoituksena on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontasuunnitelmien laatimista aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä ja varmistaa toiminnanharjoittajien samanarvoinen asema suhteessa valvontaan. Ohjelma sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Ohjelmalla pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin.

Kunnallisessa valvontasuunnitelmassa varmistetaan eläinlääkintähuollon järjestyminen eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa (EHO) asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, sivutuotelaissa, maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa.

## 1.2 Suhde muihin ohjelmiin

EHO on osa valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU) ja ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa (Ymppi-ohjelma). VASU kattaa koko elintarvikeketjun valvonnan ja sisältää toimintaympäristön ja valvontajärjestelmien kuvaukset sekä valvonnan strategiset tavoitteet. Ymppiohjelma ohjaa koko ympäristöterveydenhuollon valvontaa ja siinä asetetaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteiset tavoitteet. Ymppi-ohjelmassa ovat mukana terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määritellyt ympäristöterveydenhuollon toimialat: terveydensuojelu, elintarviketurvallisuus, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto.

Elintarvikkeiden alkutuotannon ja turvallisuuden valvonta on osa eläinlääkintähuoltoa, mutta ne eivät sisälly tähän ohjelmaan. Elintarvikevalvonnan ohjelma, entinen EVO, on osa VASUa.

## 1.3 Eläinlääkintähuoltojärjestelmän yleiskuvaus ja tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena eläinlääkintähuollon säännösten toimeenpanoa ja noudattamista. Ruokavirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena lainsäädännön toimeenpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto valvoo lain täytäntöönpanoa ja noudattamista alueellaan. Aluehallintovirasto suorittaa myös itse eläinlääkintähuoltoon liittyvää valvontaa kuten otantaan perustuvia eläinsuojelutarkastuksia, ehdollisuuden valvontaa, lääkitsemislainsäädännön valvontaa, eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevaa valvontaa ja omaehtoisesti tai kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä kriittisiä eläinsuojelutehtäviä. Aluehallintovirasto ohjaa kunnaneläinlääkäreitä lakisääteisesti vastustettavien eläintautien torjunnassa, vastaa alueen eläintautivalmiudesta ja osallistuu tautitilanteiden hoitoon vakavissa eläintautitilanteissa apunaan erityiskoulutuksen saaneet valmiuseläinlääkärit.

Paikallistasolla eläinlääkintähuollon suunnittelu ja toteutus tehdään ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Yhteistoiminta-alue voi muodostua yhdestä tai useammasta kunnasta. Tässä ohjelmassa kunta tarkoittaa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta. Yhteistoiminta-alueita on tällä hetkellä 62 kappaletta.

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston yhteistoiminta-alue muodostuu Keski-Suomen alueen kuntien Keuruu ja Jämsä sekä Pirkanmaan alueen kuntien Virrat, Mänttä-Vilppula, Ruovesi ja Kuhmoinen kanssa. Keuruun kaupunki toimii yhteistoiminta-alueella eläinlääkintähuollon järjestäjänä, joka järjestää valtion vastuulla olevien eläintautien vastustamista ja eläinten hyvinvointia koskevien tehtävien hoitamisen.

Kunnalle maksetaan näistä valvontatehtävistä todellisia kustannuksia vastaava korvaus valtion varoista. Kunnat järjestävät merkittävän osan eläinlääkäripalveluista kuten eläinlääkintähuoltolain edellyttämän peruseläinlääkäripalvelun arkipäivisin sekä kiireellisen eläinlääkäriavun kaikkina vuorokaudenaikoina.

Eläinlääkäripäivystys järjestetään suurelaimiä koskien yhteistyössä Laukaan ympäristötoimen, Jyväskylän ympäristöterveyden sekä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen (Kangasniemen kuntaa koskien) kanssa. Pieneläinpäivystyksen järjestämisessä yhteistyössä on edellä mainittujen lisäksi mukana Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimi. Eläinlääkintähuoltolain keskeisenä tavoitteena on lisätä ennaltaehkäisevää toimintaa eläinlääkintähuollossa ja peruseläinlääkäripalvelun osana järjestää tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja kysyntää vastaavasti.

Yksityiset eläinlääkäripalvelut kohdistuvat pääasiassa pieneläimiin ja hevosiin, mutta myös tuotantoeläimiä hoitavien yksityisten määrä on lisääntynyt. Yksityiset palveluntarjoajat vastaavat suurelta osin erikoiseläinlääkäritason palveluista, joita kunnatkin halutessaan voivat järjestää.

## 2 Kunnan suunnitelma

Suunnitelmassa kuvataan miten kunnaneläinlääkärille määrättyjen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävien hoito on alueella järjestetty.

Suunnitelmassa esitetään valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi.

Suunnitelman avulla kunta pyrkii järjestämään eläinlääkäripalvelut eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti.

### 2.1 Painopisteet

Keskusviranomaisen asettamat painopisteet ja näiden edellyttämät toimenpiteet vuodelle 2025 ovat liitteessä 1.

Kunnan suunnitelmassa on esitetty painopisteiden huomiointi käytännön työssä.

## 3 Voimavarat

### 3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Keurusselän ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2009. Keuruun ympäristölautakunnan alaisella Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimistolla on kahdeksan kaupungineläinlääkäriä virkaa, joista yksi on valvontaeläinlääkäri virka. Yksi virka on sijaistavan kaupungineläinlääkäri, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty 0,4 htv:ta valtion valvontatehtäviä. 6,5 kaupungineläinlääkäriä virkaa ja valvontaeläinlääkäri virka ovat täytettyinä. Puolikkaan kaupungineläinlääkäriä virka on täyttämättä. Valvontaeläinlääkäri virka Keurusselän yhteistoiminta-alueella on mahdollistanut eläinsuojeluvalvonnan tehostamisen sekä jäävittömän hoitamisen.

Eläinlääkintähuollon palvelut tuotetaan omalla henkilöstöllä ja lemmikkieläinpäivystyksen järjestämistapa on ostopalvelu. Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston praktikkoeläinlääkäriä tuottavat peruseläinlääkäritasoiset palvelut mukaan lukien kiireellinen eläinlääkäriapu hyöty- ja lemmikkieläimille virka-aikana. He vastaavat myös hyötyeläinpäivystyksestä. Vastaava ympäristöterveystarkastaja hoitaa eläinlääkäreiden henkilöstöhallinnollisia tehtäviä. Hänen poissa ollessaan eläinlääkäreiden henkilöstöhallinnollisia tehtäviä hoitaa ympäristöterveyspäällikkö. Sijaistava kaupungineläinlääkäri osallistuu Jämsästä käsin lemmikki tai hyötyeläinten hoitamiseen silloin, kun hän tehtäväkuvansa mukaisesti sijaistaa jotakin kaupungineläinlääkäreistä. Sijaistava kaupungineläinlääkäri osallistuu myös hyötyeläinpäivystykseen sijaistarpeen mukaisesti.

Ympäristöterveyspäällikkö yhdessä eläinlääkinnän henkilöstöhallinnosta vastaavan kanssa huolehtivat eläinlääkintähuollon henkilöstöasioista, resursseista sekä työnjaosta. Valvontaeläinlääkäri yhdessä sijaiseläinlääkäriä kanssa huolehtii eläinsuojelu- ja eläintautilain mukaisista valvontatehtävistä. Sijaistava kaupungineläinlääkäri vastaa viennin valvonnasta elintarvikevalvonnassa eläinperäisiä elintarvikkeita valmistavien laitosten osalta. Eläintautilaissa (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), laissa eläinten hyvinvoinnista (693/2023), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) määrätyt valvontatehtävät ovat ensisijaisesti valvontaeläinlääkäriä tai sijaiseläinlääkäriä. Myös kaupungineläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa valvontatehtävien toteutukseen jääviysnäkökohdat huomioiden. Eläinlääkintähuollon toimistotehtävistä vastaa toimistonhoitaja.

### 3.3 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Keuruun kaupunki työnantajana huolehtii, että kunnaneläinlääkäriin virkaan valitaan tehtävään päteviä henkilöitä. Virkasuhteeseen tulevien eläinlääkärien osalta ammatinharjoittamisoikeus tarkastetaan Ruokaviraston ylläpitämästä avoimesta eläinlääkärirekisteristä. Kunnaneläinlääkäriin virkaan edellytetään tutkintoon perustuvan ja erikseen myönnetyn pätevyyden lisäksi, että tehtävään valittavalla henkilöllä on riittävästi osaamista tehtävien hoitoon. Valvovan viranomaisen riittävä ja asianmukainen hallintomenettelyjen tuntemus valmistetaan.

Eläinlääkintähuollossa noudatetaan Keurusselän ympäristöterveyden eläinlääkinnän koulutussuunnitelmaa. Esihenkilölle suunnatut pyynnöt koulutukseen pääsystä tehdään Keuruun kaupungin web-tallennus -järjestelmässä, joka toimii koulutusrekisterinä. Koulutuksiin osallistuminen pyritään mahdollistamaan pitämällä yllä eläinlääkinnän henkilöresurssia ja ennakoimalla koulutuksiin osallistuminen riittävän ajoissa, jolloin sijaisrekrytointiin jää aikaa. Ammattitaitoa pidetään yllä sekä kliinisen eläinlääketieteen suhteen, että osallistumalla alueellisen ja keskusviranomaisen tarjoamiin koulutukseen virkatehtävien osalta, mikä koskee erityisesti valvontaeläinlääkärejä. Kaikille kunnaneläinlääkäreille tarjotaan mahdollisuus osallistua vähintään kahdeksaan koulutuspäivään vuodessa.

Eläinlääkintähuollon perehdyttäminen: kaikilla eläinlääkäreillä ml. sijaiset, on pääsy eläinlääkintähuollon sijaiset kansioon. Kansiossa on ohjeistuksia viranhoitoon liittyvissä käytännön asioissa. Perehdyttämisessä on pyritty ohjaamaan virkatehtävissä olevia tilanteissa, joissa virkatehtäviin perehtynyttä valvontaeläinlääkäriä ei ole paikalla.

Jyväskylän kaupunki vastaa Keski-Suomen yhteisen lemmikkieläinpäivystyksen järjestäjänä ostopalvelun tarjoajan osalta osaamisen ja pätevyyden varmistamisesta sopimuksen mukaisesti.

#### 4 Tietojärjestelmät

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät tiedot tallennetaan sähköisiin tietokantoihin. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tukemaan on rakennettu useita toisiinsa liittyviä tietojärjestelmiä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tietojärjestelmien kehittämisen myötä pyrkimyksenä on parantaa valvonnan tiedonhallintaa, mahdollistaa entistä paremmin valvonnan tehokas kohdentaminen, riskiperusteisuus ja seuranta sekä lisätä sähköistä asiointia. Ruokavirasto pitää myös eläinlääkärirekisteriä. Lisäksi tuomioistuinten määräämät eläintenpitokiellot merkitään Oikeusrekisterikeskuksen pitämään eläintenpitokieltorekisteriin, jota eläinten hyvinvoinnin valvontaviranomaiset voivat selata Ruokaviraston järjestelmän kautta. Tuonnissa ja sisämarkkinakaupassa käytetään TRACES-järjestelmää.

Keurusselän ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit kirjaavat kaikki virkatehtävänsä Dynasty-järjestelmään, jossa on arkistokelpoinen sähköinen tiedonhallinta sähköisine allekirjoituksineen. Asiakirjojen kopiot toimitetaan sähköisesti viipymättä asiakirjan valmistuttua aluehallintoviraston sähköisen lomakkeen avulla aluehallintovirastoon tiedoksi sekä postitse postitusmerkinnällä asianosaisille.

Keurusselän ympäristöterveyden tekemässä valvonnassa **ELTE-järjestelmää** käytetään eläinten tunnistamiseen ja rekisteröimiseen liittyvissä sekä eläintautivalvonnan tehtävissä eläinten siirtokieltojen osalta. ELTE- järjestelmässä luodaan rajoitusvyöhykkeet kartalle sekä haetaan vyöhykkeillä sijaitsevat eläinten pitopaikat, joilla on taudille herkkiä eläinlajeja. Raporttien ja listojen luominen tietyn alueen eläintenpitopaikoista esimerkiksi kunnan resurssitarpeen kartoitusta varten tai ennalta ehkäisevien toimien suunnittelua tai varautumista varten on mahdollista ELTE-järjestelmässä.

**TRACES (Trade Control and Expert System)** on komission ylläpitämä, internetissä toimiva järjestelmä mm. elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden jäljitettävyyden ja valvonnan varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioiden välisissä siirroissa (sisämarkkinakauppa), tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista sekä viennissä EU:n ulkopuolisiin maihin. Järjestelmässä laaditaan sisämarkkinakaupassa vaadittavat terveystodistukset ja sivutuotteiden kaupalliset asiakirjat sekä rajatarkastusasemalla suoritettavan valvonnan terveyttä koskeva tuloasiakirja (CHED) sähköisesti. Lisäksi järjestelmässä laaditaan viennissä tarvittavat terveystodistukset niissä tapauksissa, joissa EU ja vientimaa ovat sopineet järjestelmän käytöstä. TRACES-järjestelmän avulla voidaan seurata ja jäljittää lähetyksiä ja eri osapuolet saavat tietoa lähetyserää koskevista tarkastuksista ja niiden tuloksista. Lisäksi se sisältää kartaston, jonka avulla voi tehdä eläville eläimille vaadittavan reittisuunnitelman sekä voimassa olevan EU-lainsäädännön valvonnan koskien elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden sisämarkkinakauppaa ja tuontia kolmansista maista.

Keurusselän ympäristöterveyden alueella virallisten terveystodistusten myöntäminen on keskittynyt uuden järjestelmän myötä valvontaeläinlääkäreille johtuen uuden järjestelmän käytön vaatimasta perehtymisestä järjestelmään. Osalla praktikkoeläinlääkäreistä on sovellukseen myös tunnukset. Tarvittaessa myös muut kaupungineläinlääkärit osallistuvat terveystodistuksiin liittyvien terveystarkastusten tekemiseen, mikäli se on aikataulujen ja etäisyyksien osalta järkevää ja tarkoituksen mukaista.

**Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri (EPR)** on Ruokaviraston omistama eläintenpidon ja pitopaikkojen rekisteröintiin tarkoitettu tietojärjestelmä. Uudistettu eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri otettiin käyttöön viranomaisille tammikuussa 2019. Toimijoiden sähköinen asiointipalvelu, jolla mahdollistetaan pitopaikkojen, eläintenpitotoiminnan ja haaskaruokintapaikkojen rekisteröinti sekä eläinten hyvinvointilain mukaisen ilmoituksenvaraisen toiminnan sähköinen asiointi, otettiin käyttöön syksyllä 2021.

**Eläintietojärjestelmä** on nauta-, lammas-, vuohi- ja sikaeläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin sekä tapahtumien, eläinmäärien ja siirtojen ilmoitusten tekemiseen, seurantaan ja tunnistimien tilaukseen tarkoitettu järjestelmä. Eläintietojärjestelmän tiedot ovat äärimmäisen tärkeitä elintarviketurvallisuuden varmistamisessa, eläinten jäljittämässä eläntautien torjunnassa sekä lisäksi niitä hyödynnetään maatalouden tukien maksujen perusteena.

Eläintietojärjestelmän avulla voidaan tehdä nautojen, lampaiden ja vuohien tunnistintilausten lisäksi myös muita yksilöllisiä tunnustilauksia (esim. hevos-, kameli- ja hirvieläinten yksilölliset tunnistuskoodit) sekä rekisterikyselyitä (teurastamot ja viranomaiset). Eläintietojärjestelmä on Keurusselän ympäristöterveyden käytössä, kun on kyse nautojen, lampaiden, sikojen ja vuohien valvonnasta. Tarkastuskohteen tiedot pyritään tarkastamaan rekisteristä aina myös eläinsuojeluvalvonnassa ja mahdollisiin puutteisiin rekisteri-ilmoituksissa puututaan.

Eläintietojärjestelmään ilmoitetaan nauta- lammas- ja vuohieläinten tiedot, kuten EU-tunnus, syntymäaika, sijaintitieto, rotu, sukupuoli, emätieto, omistajatiedot sekä tapahtumailmoitukset. Sikaeläinten osalta ilmoitetaan siirrot, ostot myynnit sekä eläinmääräilmoitukset. Näiden lisäksi teurastamot ja välittäjät tekevät teurastus- ja välitysilmoitukset. Hävityslaitokset tekevät hävitysilmoituksia keräämistään kuolleista eläimistä, joten jokaisen elintarvikeketjun ulkopuolellekin jääneen yksilöeläimen jäljitettävyyden varmistetaan.

**Koirarekisteri (Lemmikkieläinrekisteri)** on otettu käyttöön 2023. Koirien haltijat ilmoittavat koirarekisteriin lainsäädännön edellyttämät tiedot. Lisäksi rekisteriin ilmoitetaan tiedot haltijanvaihdoksista ja koirien kuolemasta, katoamisesta tai maasta muutosta. Koirarekisteriä käytetään koirien hyvinvoinnin ja maahantuonnin valvontaan. Valvontaeläinlääkärit tarkastavat eläinten hyvinvoinnin ja maahantuonnin valvonnan yhteydessä valvonnan kohteena olevan koiran rekisteristä. Rekisteröintivelvoitteen laiminlyönteihin puututaan epäkohtia havaittaessa. Eläinten hyvinvointilain mukaan eläinlääkäriin tulee ilmoittaa koirien ja kissojen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista eläinrekisterin kautta. Tätä ilmoitusvelvollisuutta aletaan soveltamaan, kun koirien jalostamisesta annettava asetusta on säädetty. Lisäksi koirarekisteriä käyttävät rajatuin oikeuksin löytöeläintoimijat.

**Valvonnan viranomaisestrinet eli Pikantti** on vain viranomaisille suunnattu, suljettu verkkopalvelu Ruokaviraston toimialan viranomaisten väliseen viestintään. Pikantissa jaetaan mm. ohjeita ja tulkintoja ja siellä on myös virtuaalisia työryhmätiloja viranomaisten yhteistyötä varten. Työtiloja voidaan luoda myös muille kuin viranomaisille, esimerkkinä Kapula, jossa voidaan jakaa tietoa kaikille eläinlääkäreille. Pikantissa on eläintautien torjuntaa koskeva toimintaohjekansio ja eläintautiepidemioiden hallintaa varten oma työtila. Julkinen Ruokaviraston internetsivusto palvelee erityisesti kuluttajia, toiminnanharjoittajia ja yrittäjiä, kun valvojille suunnattu materiaali on Pikantissa.

Pikantti on Keurusselän ympäristöterveyden valvontatyötä tekevien eläinlääkäreiden päivittäisessä käytössä. Myös osa praktikkoeläinlääkäreistä käyttää Pikanttia.

**Naseva** eli nautatilojen terveydenhuollon seurantarjestelmä on Eläinten terveys ry:n (ETT) omistama ja ylläpitämä selainpohjainen sovellus, jota käyttävät nautatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten meijerit, teurastamot ja neuvonta. Nasevaan tallennetaan terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet.

Keurusselän ympäristöterveyden praktikkoeläinlääkärit käyttävät Nasevaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Naseva toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

**Sikava** eli sikaloiden terveystuokitusrekisteri on selainpohjainen sovellus, jota käyttävät sikatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten teurastamot ja neuvonta. Sovelluksen omistaa ja sitä ylläpitää ETT. Sikava yhdistää teurastamoiden sikaloita koskevat terveystuokitusjärjestelmät yhdeksi keskitetyksi rekisteriksi.

Keurusselän ympäristöterveyden praktikkoeläinlääkärit käyttävät Sikavaa tilalle tehtyjen säännöllisten terveydenhuoltokäyntien ja terveydenhuoltosuunnitelmien kirjaamiseen ja Sikava toimii eläinlääkärille tilaa koskevien tietojen lähteenä.

**Eläinlääkäriohjelmistot** toimivat praktikkokunnaneläinlääkärien potilaskortiston, laskutuksen ja lääkekirjanpidon alustoina. Keurusselän ympäristöterveyden vakituisten praktikkoeläinlääkärien käytössä on selainpohjainen Kliniq-ohjelmisto. Lyhytaikaisissa sijaisuuksissa olevat eläinlääkärit käyttävät kunnan ohjelmistoa, jolloin potilaskortisto olisi myös sijaisten osalta kunnan hallinnassa.

**Kliniq** on yhteensopiva Ruokaviraston järjestelmän kanssa, mitä tulee mikrobilääkkeiden käytön ja luovutuksen ilmoittamiseen. Mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon kerääminen ja raportointi perustuvat EU:n eläinlääkeasetuksen (EU) 2019/6 57 artiklaan sekä eläinten lääkitsemisestä annetun lain muutokseen 16/2022. Kerättävistä tiedoista on säädetty tarkemmin komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2021/578 sekä maa- ja metsätalousministeriön antamassa asetuksessa mikrobilääkkeiden käyttöä koskevien tietojen toimittamisesta (104/2022).

## 5 Yhteistyö ja viestintä

Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Keurusselän ympäristöterveyden eläinlääkärit tekevät kaikista valvontatoimistaan tarkastuspöytäkirjan, joka toimitetaan tarkastuksen kohteelle, siten että pöytäkirjasta ilmenee tarkastuksen tulos ja yhteystiedot, joista kysyä lisätietoja.

Valvontaeläinlääkärit ovat lisäksi neuvontaa ja ilmoituksia varten tavattavissa arkisin virka-aikana puhelimitse ja yhteissähköpostiosoitteessa.

### 5.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Monessa valvontatilanteessa saatetaan tarvita useamman viranomaisen yhteistyötä.

Esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin valvonnassa poliisin ja kunnan valvontaviranomaisen yhteistyö ja zoonoositapausten yhteydessä eläinlääkintähuollon ja terveydenhuollon yhteistyö on erittäin tärkeää.

Keurusselän ympäristöterveyden alueella kaikkia viranhaltijoita edellytetään omalta osaltaan osallistumaan sidosryhmä- ja asiakasviestintään. Valvontaa tekevät eläinlääkintähuollon viranhaltijat toimivat viranomaisyhteistyössä aluehallintoviraston ja paikallisten viranomaisten kanssa. Aluehallintovirasto, Ruokavirasto ja paikalliset poliisilaitokset ovat tärkeimmät viranomaisyhteistyötahot. Lisäksi yhteistyötä tehdään paikallisten sosiaali- ja terveystieteiden sekä maaseutuhallinnon viranomaisten kanssa. Yhteistyötä ja yhteydenpitoa ylläpidetään puhelimitse ja sähköpostilla sekä palaverein, yhteistarkastuksin ja ilmoitusmenettelyin.

Keuruun kaupungin internetsivuilla on tietoja eläinlääkintähuollon toiminnasta sekä henkilöstön yhteystiedot ja päivystysnumerot. Kutakin yhteistoiminta-alueen kuntaa on myös pyydetty lisäämään linkki näihin tietoihin omille nettisivuilleen. Tarvittaessa tiedotetaan eläinlääkintähuoltoa koskevista asioista myös paikallislehdissä.

Tiedottamisessa noudatetaan Keuruun kaupungin tiedottamisperusteita.

Keurusselän ympäristölautakunnan päätökset ja esityslistat ovat nähtävillä Keuruun kaupungin nettisivuilla.

Ympäristöterveyspäällikkö vastaa viime kädessä kokonaistiedottamisesta koskien Keurusselän ympäristöterveyttä.

### 5.2 Erityistilanneviestintä

Erityistilanneviestintä on kuvattu Keurusselän ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen valmiussuunnitelmassa erityistilanteita varten.

## 6 Maksut

Keurusselän ympäristöterveyden kunnaneläinlääkärivastaanotoilla peritään asiakasmaksut kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisesti. Tämän lisäksi asiakkaalta peritään klinikka- ja laitemaksuja kaupungin omistamilla laitteilla tehdyistä tutkimuksista. Klinikkamaksua ei peritä pelkästään eläintautien vastustamiseksi tai pelkästään eläinsuojelullisista syistä tehtävistä toimenpiteistä eikä eutanasioista. Klinikkamaksua ei peritä myöskään lyhyen ajan sisään tehtävistä kontrollikäynneistä. Klinikka- ja laitemaksut sisältyvät Keurusselän ympäristölautakunnan vuosittain hyväksytyyn maksutaksaan. Maksut liitteessä 3.

Päivystyspuhelimesta (keskitetty yhteydenottopalvelu, mistä vastaa Jyväskylän kaupunki) asiakkaalta peritään maksu minuuttiveloituksen mukaan, jonka maksun määrää Jyväskylän ympäristöterveyslautakunta. Ostopalveluna tuotetun pieneläinpäivystyksen ostosopimuksessa on vahvistettu palveluntuottajan tarjousasiakirjoissa ilmoittamat maksut eläinten omistajilta.

Eläintautilakiin ja sivutuotelakiin perustuvista kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista. Valvontaa tekevä viranhaltija täyttää kyseisistä valvontatehtävistä laskutuspyynnön aluehallintovirastolle laskutuksen toimittamiseksi.

Keurusselän ympäristöterveyden toiminta-alueella kunnat osallistuvat peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisestä eläinlääkäriavusta kotieläimen omistajalle ja haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin.

## 7 Valvonnan toimeenpano

Kunnan on huolehdittava eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa, eläinten tunnistamis- ja rekisteröintilaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisen suunnitelman ja valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. (ElhL 15§)

Valvontamäärät ja resurssitarve ovat liitteessä 2.

## 8 Eläinten terveyden valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/429 (ns. eläinterveyssäännöstö) on sovellettu 21.4.2021 alkaen. Uudistuksen johdosta myös kansallinen eläintautilaki ja sen nojalla annetut asetukset uudistettiin ja myös niitä on sovellettu 21.4.2021 alkaen.

Eläinterveysviranomaisen tekemään tarkastukseen tai tutkimukseen, joka liittyy eläinterveyttä koskevien säädösten noudattamisen valvontaan, sovelletaan, mitä valvonta-asetuksessa (EU 625/2017) säädetään virallisesta valvonnasta

### 8.1. Eläintautivalmius

Keurusselän ympäristöterveyden toiminta-alueella eläintautivastustuksen toteutumisesta vastaavat valvontaeläinlääkärit. Valvontaeläinlääkäri ja sijaiseläinlääkäri ovat Ruokaviraston valmiuseläinlääkäreitä. Valmiuseläinlääkäreiden lomat pyritään järjestämään niin, että aina toinen on töissä.

Varautuminen helposti leviävien eläintautien leviämisen uhkaan on keskeinen osa eläinten terveyden valvontaa. Eläintautivalmiutta pidetään yllä seuraamalla Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kansainvälistä tiedotusta tarttuvien eläintautien esiintymisestä lähialueilla. Paikallisesti pidetään yllä valmiutta näytteenottoon ja muihin kiireellisiin toimiin eläintautiepäilytilanteissa. Varautumisessa on kiinnitetty huomiota näytteenottovälineiden ja -tarvikkeiden sekä muiden tarvikkeiden saatavuuteen sekä eläinlääkäreiden valmiuteen näytteenotossa ja muissa kiiretoimissa.

Vaarallisissa ja/tai helposti leviävissä eläintautitapauksissa välttämättömiä eläinlääkintähuollon tehtäviä ovat kiireisen eläinlääkäriavun antaminen kaikille kotieläimille sekä kiireelliset eläinsuojelutapaukset. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat näistä tehtävistä. Tarvittaessa tautipurkauksen hoitoon irrotetaan kaupungineläinlääkäreitä häiriötilannesuunnitelman mukaisesti ympäristöterveyspäällikön päätöksen mukaisesti. Mahdollisessa vastustettavaa eläintautia koskevassa eläintautitapauksessa otetut näytteet lähetetään tutkittavaksi Ruokavirastoon.

## 8.2. Eläintautien ilmoittaminen

Jokaista eläinlääkäriä koskee velvoite ilmoittaa eläinterveys säännösten nojalla luetteloidun, muun ilmoitettavan tai uuden eläintaudin esiintymisestä tai epäilystä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon (EtL 76/2021, 20 §).

Lainsäädännön nojalla vastustettavat ja ilmoitettavat eläntaudit on lueteltu lainsäädännön lisäksi [Ruokaviraston internetsivuilla](#).

Kunnaneläinlääkärillä on velvollisuus ilmoittaa luetteloidun, muun ilmoitettavan tai uuden eläintaudin esiintymisestä tai epäilystä maa- ja metsätalousministeriön muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista, eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen (325/2021) mukaisesti. Kunnaneläinlääkäriin velvoite ilmoittaa erikseen lueteltujen zoonoosien esiintymisestä hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin on kirjattu eläintautilain 22 §:ään ja asetuksen (325/2021) 20 §:ään. Keurusselän alueella ilmoituksen tekee valvontaeläinlääkäri.

Valvontayksikössä kaikkien kunnaneläinlääkärien on oltava perehtyneitä voimassa olevaan lainsäädäntöön siten että ovat perillä eläintautien luokituksesta ja osaavat tehdä asiankuuluvat ilmoitukset viipymättä ja tarvittaessa tarkastaa eläintautikohtaisesti lainsäädännöstä.

## 8.3 Zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveysvalvonta

Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvien tilojen lukumäärä käy ilmi resurssitarvekartoituksesta (liite 2). Valvontaeläinlääkärit huolehtivat terveysvalvontaohjelmien valvonnasta sekä pakollisen zoonoosivalvonnan että vapaaehtoisten terveysvalvontaohjelmien osalta. Terveysvalvontaohjelmiin liittyvistä tarkastuksista ja kirjanpidosta pidetään kirjaa. Terveysvalvontaohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveysvalvontaohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan Naseva/Sikava ja Dynasty-järjestelmässä.

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman osalta seurataan toimijan toteuttaman näytteenoton säädöstenmukaisuutta tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton yhteydessä. Parvista toimitetut saapumisilmoitukset ottavat vastaan ja tallentaa valvontaeläinlääkäri. Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman tilakohtaista toteutumista seurataan vuosittain myös eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterien avulla sekä muista syistä tehtävillä tilakäynneillä. Tavoitteena on saada kaikki kananmunia tai siipikarjanlihaa myyvät/luovuttavat tilat valvonnan piiriin. Jos havaitaan, että pakollista terveystarkastusohjelmaa ei ole noudatettu säädösten mukaisesti, ryhdytään aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisiin toimenpiteisiin.

Ohjelmiin kuuluvat tarkastukset ja näytteenotot tehdään omistajien pyynnöstä, vastuu ohjelmien noudattamisesta ja tarkastus- sekä näytteenottotarpeen ilmoittamisesta ajoissa (viimeistään kaksi viikkoa ennen viimeistä mahdollista näytteenottopäivää) on toimijalla.

#### 8.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus ja BKD-valvonta

Vesiviljelykohteita valvoo ja tarkastuksen suorittaa sijaistava kaupungineläinlääkäri. Tarkastustiheys ja näytteenotto suoritetaan valtakunnallisen vesiviljelylaitosten valvontasuunnitelman sekä mahdollisten aluehallintovirastolta saatujen lisäohjeiden mukaisesti. Tarkastuksissa käytetään Ruokaviraston tarkastusta varten suunnittelemaa lomaketta, josta toimitetaan kopio aluehallintovirastolle ja Ruokavirastoon.

Vapaaehtoisen BKD-valvonnan osalta toimija vastaa valvontakäyntien tilaamisesta ajallaan. Siltä osin, kun on mahdollista, tehdään BKD –valvonta suunnitelman mukaisen muun valvonnan yhteydessä.

#### 8.5 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Ruokavirasto voi tehdä päätöksen rajoitusvyöhykkeen perustamisesta ja vyöhykkeellä noudatettavien kieltojen, ehtojen, rajoitusten ja toimenpiteiden määrittämisestä a-c -luokan taudin torjuntatoimena. Tietyissä tapauksissa päätöksen voi tehdä myös maa- ja metsätalousministeriö. Lisäksi a-c -luokan taudin kasvaneen leviämisen vuoksi voidaan velvoittaa toimijoita ryhtymään tarvittaviin varotoimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi.

Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan. Näytteenoton toteutumisesta ja niiden ottamisesta määrääjassa vastaa sijaiseläinlääkäri. Tiedot taltioidaan Dynasty-ohjelmaan ja näytteenoton etenemisestä toimitetaan tietoa aluehallintovirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

## 9 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Keurusselän alueella valvontaeläinlääkärit valvovat virka-alueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista muun valvonnan yhteydessä. Kaikkien tunnistamislainsäädännön alaisiin pitopaikkoihin tarkastusta suunniteltaessa tarkastetaan asiaan liittyvistä rekistereistä eläintenpitäjän, pitopaikan ja mahdolliset eläintiedot. Tarkastuksista tehdään asiakirjat. Mikäli tunnistamisen ja rekisteröinnin osalta tarkastuksessa havaitaan epäkohtia, kunnallinen valvontaviranomainen huolehtii epäkohdan poistamisesta kuten asiasta on säädetty. Tarvittaessa asia siirretään toiselle viranomaiselle.

Tulevaisuudessa on tarkoitus, että myös praktikot käyttävät koirarekisteriä. Tällä hetkellä pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit vain käyttävät koirarekisteriä. Näin koirien jalostuskäyttöön vaikuttavien vikojen ja sairauksien ilmoitusvelvoite saadaan täytettyä. Tarkoituksena on myös seurata rekisteröitymisen noudattamista erityisesti lemmikkieläinpassoja myönnettäessä.

## 10 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Eläinlääkärillä on aikaisempaa laajempi oikeus luovuttaa lääkkeitä tulevan tarpeen varalle terveydenhuoltoon kuuluville tiloille. Tämä lisää eläinten omistajien itsensä aloittamien lääkitysten määrää. Toisaalta lainsäädännössä säädetään ensimmäistä kertaa mikrobilääkkeiden käyttöperiaatteista ja edistetään siten mikrobilääkkeiden hallittua käyttöä. EU:n eläinlääkeasetusta alettiin soveltaa yhdessä kansallisen lainsäädännön kanssa 28.1.2022 lähtien. Tämä lisäsi merkittävästi eläinlääkärien koulutustarvetta. Suuri osa kansallisista asetuksista on vielä muuttamatta, joten lainsäädännön siirtymävaihe jatkuu toistaiseksi.

Lääkitsemislain mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto, aluehallintovirastot sekä kunnaneläinlääkärit aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

Keurusselän praktikkoeläinlääkärit noudattavat lainsäädännön ehtoja luovuttaessaan lääkkeitä. Lääkkeitä luovutetaan vain eläinlääkärin itse tutkimien tapausten jatkohoitoon lainsäädännön sallimien lääkeryhmien osalta.

Terveydenhuoltojärjestelmiin kuuluville tiloille voidaan luovuttaa varalta lääkkeitä terveydenhuoltosuunnitelmassa kuvattuihin käyttötarkoituksiin. Lääkkeet luovuttanut eläinlääkäri seuraa lääkitysten tapahtumista eläintenpitäjän kirjanpidosta ja puuttuu tilanteeseen tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkärit tekevät lääkityksiä koskevaa valvontaa aluehallintoviraston määräyksestä sekä ohjaavat eläintenpitäjiä lääkityskirjanpidon asianmukaisuudessa.

## 11 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

### 11.1 Sisämarkkinakauppa

Valvontaeläinlääkärit seuraavat saapuvia eriä TRACES-järjestelmästä ja saapuneet erät tarkastetaan tarvittaessa. Suomeen saapuneet siat sekä kameli- ja hirvieläimet tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti 2-5 päivän sisällä saapumisesta. Kaikista kameli- ja hirvieläineristä otetaan verinäytteet seurantatutkimuksia varten kuten myös riskimaista siirretyistä naudoista, vuohista ja lampaista. Sikojen osalta verinäytteet otetaan kaikista muista paitsi teuraaksi siirrettävistä sikaeristä. Muiden erien osalta suositellaan tarkastamaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella. Kunkin toimijan osalta tulisi tarkastaa vähintään yksi saapunut erä vuodessa. Saapuneiden erien tarkastuksia tehdään ilman aluehallintoviraston kehotusta ja viranomaisen saamien muiden ilmoitusten avulla. Lemmikkieläinten tuontiasiakirjojen puutteellisuudet saatetaan huomata, kun eläintä käytetään eläinlääkärillä, ilmoituksia valvontaeläinlääkärille tulee sekä yksityisiltä klinikoilta että kunnan omilta praktikkoeläinlääkäreiltä. Puutteisiin tartutaan tiukasti vakavien eläimiin tai ihmisiin tarttuvien eläintautien riskin vuoksi. Vähäpätöiseltä vaikuttavien asiakirjapuutteiden selvittely saattaa johtaa järjestäytyneen rikollisen toiminnan jäljille. Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, mutta tarvittaessa praktikkokunnaneläinlääkäri, tekevät sisämarkkinoilta siirrettyjen eläinten tarkastukset, kun on aihetta epäillä, ettei eläimen siirto täytä asetettuja vaatimuksia. Mikäli havaitaan puutteita, tarkastuksen tehnyt viranomainen tekee tilapäisen eristämispäätöksen eläimen siirtoon tuontiin liittyvien puutteiden korjaamisen ajaksi ja ilmoittaa asiasta viipymättä aluehallintovirastoon.

Valvontaeläinlääkäri raportoi sisämarkkinatuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osion. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9-15, Eläintautilaki 76/2021 75§).

### 11.2 Sisämarkkinatuonti

Pääsääntöisesti terveystodistuksen I-osan täyttäminen on toimijan tehtävä, kunnaneläinlääkäri kuitenkin tarkastaa ja tarvittaessa korjaa toimijan laatiman I-osan. Terveystodistuksen I-osan täyttäminen II-osan lisäksi voi poikkeustapauksissa jäädä tarkastavan kunnaneläinlääkäriin tehtäväksi, jos toimija esimerkiksi ei ole rekisteröitynyt TRACES-järjestelmään. Toimija on velvollinen antamaan tarvittavat tiedot eläinlääkärille ja vastaa antamistaan tiedoista. Toimenpiteet tehdään toimijan kustannuksella. Kiiretapauksissa todistuksen voi viedä TRACES järjestelmään myös toinen virkaeläinlääkäri. Tarkastanut kunnaneläinlääkäri kuitenkin leimaa ja allekirjoittaa lähetystä seuraavan todistuksen.

Keurusselän alueella TRACES-järjestelmää käyttävät pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit. Myös osalla praktikkoeläinlääkäreistä on tunnukset ja pääsy järjestelmään.

## 11.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Suomesta voidaan viedä EU:n ulkopuolelle vain sellaisia eläviä eläimiä tai eläinperäisiä tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Elävien eläinten ja tuotteiden on oltava siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa. Jos viennille EU:n ulkopuolelle on EU lainsäädännössä asetettu eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia, on täytettävä nämä vaatimukset. Elävien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden viejiltä edellytetään rekisteröitymistä Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin (Eläintautilaki 76/2021 52 § ja 53 §).

Toimija vastaa edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien tuontivaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Jos vientierä kuljetetaan kohdemaan muun kuin EU-jäsenvaltion kautta, toimija vastaa myös kauttakulkua koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä (Eläintautilaki 76/2021 52 §).

Valvonta- tai praktikkoeläinlääkärit myöntävät eläinterveystodistuksia vientiin.

## 11.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Valvontaeläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet, kuten monitoroitujen lähetysten kuittauksen TRACES-järjestelmään 15 päivän sisällä tuotteen saapumisesta. Tarvittaessa tehdään erän tarkastus määräpaikassa, eristys, näytteenotto tai muut lainsäädännön vaatimukset eläintautien leviämisen estämiseksi.

Jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tarkoitettu eläin tai tavara on tuotu maahan ilman että tuonnille asetettuja vaatimuksia on noudatettu, kunnaneläinlääkäri antaa tarvittaessa virka-apua Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019, 5 §)

Valvontaeläinlääkäri käsittelee TRACES-ilmoitukset ja suorittaa paikallistason toimenpiteet ilmoitusten johdosta, kun se saa TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä.

## 12 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnista annettua lakia (693/2023) on sovellettu 1.1.2024 alkaen.

### 12.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Epäiltäessä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään eläinten hyvinvointilain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai lopetusasetuksen vastaisella tavalla, valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus. Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, ja ottaa maksutta valvontaa varten tarvittavia näytteitä sekä tallentaa ääntä ja kuvaa. Hänellä on oikeus tarkastaa eläin, eläimen pitopaikka ja muut eläintenpitoon liittyvät tilat, eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkitykselliset seikat. (EhL 78 §)

Epäilyyn perustuvan eläinten hyvinvoinnin tarkastuksen tekee useimmiten valvontaeläinlääkäri. Vaikeimpien eläinsuojelutehtävien osalta kunnan virkaeläinlääkäri voi pyytää tarkastuksen ja päätöksen tekemistä yhteistyössä aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin kanssa tai pyytää tehtävän siirtämistä kunnan virkaeläinlääkäriltä aluehallintovirastolle. Kunnan virkaeläinlääkäri voi pyytää tapauksen hoitamiseen apua aluehallintoviraston läänineläinlääkäriltä esimerkiksi tilanteessa, jossa tarkastuskohteessa on useita eläimiä, joiden osalta on tarve ryhtyä eläinten hyvinvointilain 97 §:n mukaisiin välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kunnan virkaeläinlääkäri voi pyytää tapauksen siirtoa aluehallintovirastolle esimerkiksi tilanteessa, jossa toimija ei ole noudattanut hänelle toistuvasti annettuja kieltoja tai määräyksiä, ja kieltoa tai määräystä on tarvetta tehostaa uhkasakolla tai teettämishallalla.

Keurusselän ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella valvontaeläinlääkärit tekevät valvontatyönä parityönä tai vaihtoehtoisesti valvontaeläinlääkäriin mukana on praktikkoeläinlääkäri tai ympäristöterveystarkastaja. Myös poliisia käytetään valvontatyössä mukana.

Valtaosa epäilyyn perustuvista eläinsuojelutarkastuksista pohjautuu eläinsuojeluilmoitukseen. Ilmoituksia saadaan puhelimitse, lähes poikkeuksetta ainakin toinen valvontaeläinlääkäreistä on tavattavissa puhelimitse virka-aikana. Lisäksi ilmoituksia eläinten epäasiallisesta pidosta otetaan vastaan jatkuvassa seurannassa olevaan valvontaeläinlääkärien yhteiseen sähköpostiin. Kaikki käsittelykynnyksen ylittävät tapaukset kirjataan valvontaeläinlääkärien valvontalistalle ja saatetaan virallisesti vireille Dynasty-järjestelmään, jonne asian käsittelyssä syntyvät asiakirjat tallennetaan ja jossa ne allekirjoitetaan. Kaikki tehdyt eläinsuojelutarkastuskertomukset ja - päätökset liitetään Dynasty-järjestelmään. Eläinsuojelutarkastuspöytäkirjat ja -päätökset toimitetaan sähköisesti aluehallintovirastoon. Jos puutteita tarkastuksilla on havaittu lainsäädännön noudattamisessa, kopio edellä mainituista asiakirjoista lähetetään tiedoksi myös poliisille. Mikäli eläinsuojelurikkomuksesta on aiheutunut eläimen hyvinvoinnille erityistä haittaa, tai rikkomus on aiheutunut eläimen omistajan piittaamattomuudesta, tekee tarkastuksesta vastannut valvontaeläinlääkäri asiasta erikseen tutkintapyynnön tai rikosilmoituksen poliisille.

Keurusselän ympäristöterveyden alueella lemmikkieläinten hyvinvointilain 97 § mukainen tilapäinen hoito järjestetään niin, että kukin kunta tekee sopimuksen löytöeläinten hoitopaikasta, ja kyseisen kunnan löytöeläimet toimitetaan kunnan hankkimaan löytöeläinten hoitopaikkaan. Suurelaimille tilapäinen hoito hankitaan yhteistyössä lomitushallinnon tai hevosityhteistyötahon kanssa. Mikäli eläimen vointi tai muut olosuhteet vaativat välitöntä lopettamisesta, tekee valvonnasta vastaava virkaeläinlääkäri toimenpiteen tai hankkii eläimen lopettamisen muuten.

12.2 Tiloilla tehtävät otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset Keurusselän ympäristöterveyden valvontaeläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa aluehallintoviraston tekemiin otantaan perustuviin eläinsuojelutarkastuksiin.

### 12.3. Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa valvotaan vuosittain. Ilmoituksenvaraiset kohteet on perustettu EPR-sovelluksella, joko toimijan itsensä (sähköinen asiointi) tai aluehallintoviraston toimesta (lomakeilmoitukset). Kunnallisen viranomaisen tiedon ja rekisterissä olevan tiedon yhtenäistämistä edelleen jatketaan. Tarkastukset näihin kohteisiin suoritetaan ensimmäisen tarkastuksen jälkeen tehdyn kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella.

### 12.4 Eläinkuljetukset

Aluehallintoviraston läänineläinlääkärit ja teurastamoiden tarkastuseläinlääkärit tekevät vuosittain valvonta-asetuksen edellyttämiä eläinkuljetustarkastuksia. Näitä tarkastuksia tehdään sekä eläinten lastaus- ja purkupaikoilla että kuljetuksen aikana. Aluehallintoviraston tavoitteeksi on asetettu tarkastaa vuosittain vähintään niin monta eläinkuljetusta, joka vastaa 15 %:a aluehallintoviraston alueelle myönnettyjen eläinkuljettajalupien määrää. Valvontaeläinlääkärit tekevät reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia. Tulokset kirjataan TRACES NT-järjestelmässä. Tarvittaessa tehdään aluehallintoviraston pyynnöstä tarkastuksia.

### 12.5 Teurastamot

Keurusselän ympäristöterveyden eläinlääkäreillä on ollut sopimus lihantarkastuksesta Ruokaviraston kanssa koskien kahta teurastamoaa.

Jos teurastamon tarkastuseläinlääkäri epäilee eläinten elävänä tai lihantarkastuksen perusteella pitopaikassa olevan eläinsuojeluongelmia, aluehallintovirasto ohjaa tapaukset edelleen pitopaikan alueella toimivalle valvontaeläinlääkärille. Tarvittaessa pitopaikkaan tehdään tarkastus ja ryhdytään tarvittaviin toimiin.

### 13 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Sivutuotelain (517/2015) mukaan Ruokavirasto laatii vuosittain valtakunnallisen valvontasuunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi

Keurusselän alueella valvontaa tehdään aluehallintoviraston ohjeistuksesta tai muun valvonnan pohjalta.

### 13.1 Sivutuotelaitosten valvonta

Keurusselän alueella valvontaeläinlääkäri hyväksyy toimialueellaan sivutuoteasetuksen mukaiset poltto- ja rinnakkaispolttolaitokset, sekä johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla, ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset ilmoitetaan välittömästi aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon.

### 13.2 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Aloitettaessa haaskaruokintatoiminta (käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokinnassa), on toiminnasta tehtävä ilmoitus haaskaruokintapaikkarekisteriin. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista viemällä haaskaruokintapaikan tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asiointin sovelluksen kautta (Sivutuotelaki 33 a §). Sähköisen asiointin kautta voi myös päivittää aiemmin ilmoitettuja tietoja. Rekisteröinti-ilmoitus on mahdollista toimittaa myös valvontaeläinlääkärille, joka vie tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin.

Valvontaeläinlääkäri tekee tarkastukset haaskatoimintaan Ruokaviraston laatiman valvontasuunnitelman mukaisesti. Tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset ja mahdolliset pakkokeinopäätökset toimitetaan aviin ja Ruokavirastoon mahdollisimman nopeasti.

### Sivutuotteiden hautaaminen

Keurusselän alueella valvontaeläinlääkäri valvoo toimialueellaan tapahtuvaa raatojen keräilyä ja hävittämistä hautaamalla. Valvonta tehdään muun tilalla tapahtuvan valvonnan yhteydessä tai epäiltäessä väärinkäytöksiä. Keräilyalueella tehdään lisäksi kohdennettuja tarkastuksia tiloille, joilla Ruokaviraston toimittamien nautarekisteristä ja lammas- ja vuohirekisteristä ajettujen hävitystaparaporttien perusteella raatoja hävitetään säädösten vastaisesti. Sikojen osalta poistoilmoitukset voi kunnaneläinlääkäri itse tarkistaa sikarekisteristä. Toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden hautaamisista.

### 14 Ehdollisuuden valvonta

Ehdollisuuden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytyksenä.

Valvontaeläinlääkärit huomioivat ehdollisuuden ja tarkastusten havaintojen vaikutusta valvonnassaan. Tarkastuksiin liittyvät asiakirjat tehdään riittävän tarkasti, jotta laajennuksia ehdollisuuden valvontoihin voidaan tehdä. Aluehallintovirastolle toimitetaan nopeasti riittävät tiedot niistä perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia ehdollisuuden vaatimusten laiminlyöntejä.

## 15 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Nykyisellä kaupungineläinlääkärien henkilöstömäärällä on pystytty tuottamaan tarvittavat peruseläinlääkäripalvelut sekä hyötyeläimille että muille eläimille yksityisten palveluntuottajien ohessa. Yhteistyötä toimintayksikön eläinlääkäreiden kesken on lähdetty lisäämään. Vuoden 2026 voimaan tulevaan eläinlääkintähuoltolain toimeenpanoon on valmistauduttu ottamalla käyttöön 11/2024 yhteiskäyttöinen eläinlääkäriohjelma. Lisäksi päivystyksistä on käyty keskusteluja.

Liitteessä 2 resurssikartoitus Keurusselän ympäristöterveyden alueella.

### 15.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Nykyisellä henkilöstömäärällä on pystytty pääsääntöisesti tuottamaan tarvittavat peruseläinlääkäripalvelut sekä hyötyeläimille että muille eläimille. Ongelmia on palvelun tarjonnassa aiheuttanut lähinnä pidemmät poissaolot. Keurusselän ympäristöterveyden kunnaneläinlääkärit takaavat peruseläinlääkintäpalvelujen saatavuuden koko alueella sekä huonommassa taloudellisessa oleville eläinten omistajille edulliset palvelut. Lisäksi kunnaneläinlääkärit varmistavat palveluiden saatavuuden koko alueella myös silloin, kun yksityisten klinikat eivät ole käytettävissä asiakkaille. Keurusselän alueella on paljon nauta- ja hevoseläimiä.

Keurusselän yhteistoiminta-alueella tuotetaan laadultaan vähintään tavanomaisia eläinlääkintähuollon palveluita. Palveluita tuottaa riittävän koulutuksen saanut ja kokenut henkilöstö. Pääsääntöisesti jokainen kaupungineläinlääkäri tuottaa peruseläinlääkäripalvelut sekä hyötyeläimille että pieneläimille tietyllä alueella. Osin alueella on päivystysajan ulkopuolella pien- ja hyötyeläinpalvelu jaottelu. Tällainen töiden jakaminen mahdollistaa kiireellisen avun antamisen resurssien ollessa vajaanasiakaslähtöisemmin. Terveystuottopalveluiden osalta pyritään siihen, että tila voi valita käyttämänsä eläinlääkäri halutessaan myös naapurikunnan puolelta.

### Puhelinneuvonta

Toimipisteissä on maksuton ajanvaraus ja neuvonta-aika arkisin klo 8-9. Jos eläinlääkäriä ei tavoiteta klo 8-9 välillä puhelimitse, voi eläinlääkäri jättää viestin tai soittopyynnön kiireellisissä tapauksissa. Hyötyeläinpalvelua antava eläinlääkäri on aina tavoitettavissa klo 8-14. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat arki-aikaan vastaajaviestien ajantasaisuudesta sekä siitä, että soittopyyntöihin vastataan kohtuullisessa ajassa. Eläinten hyvinvointiongelmia ja tarttuvia eläintauteja koskevia ilmoituksia voi tehdä virka-aikana valvontaeläinlääkäriin ja sijaistavan kaupungineläinlääkäriin puhelinnumeroon tai valvontaeläinlääkäriin yhteissähköpostiin.

Tavoitettavuuden asiakaslähtöisyyttä on mietitty ja selvitetty. Tällä hetkellä poissaolevan eläinlääkäriin numerossa on vastaaja, joka ohjaa soittamaan puhelut kuntakohtaisesti hyöty- tai pieneläimiä hoitavalle eläinlääkäriin. Määräaikaisille sijaisille puhelut ohjataan suoralla soitonsiirrolla.

## Sairaanhoito ja kotieläimen lopetus

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa sairaanhoitoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon.

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvat kirurgiset leikkaukset tehdään Keurusselän praktikkoeläinlääkäreiden osalta silloin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa. Tuotantoeläimille tehdään tiloilla mm. nautojen vierasesineleikkaukset ja juoksutusmahaleikkaukset.

Kotieläinten lopetus eläinsuojelullisista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä kuuluu peruseläinlääkäripalveluun.

## Terveydenhuolto

Keurusselän alueella peruseläinlääkäripalvelua suunnataan ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidossa ja edistämisessä. Eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset kuuluvat peruseläinlääkäripalveluun. Rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastraatiot sekä koirien kastraatiot ovat normaalia peruseläinlääkäripalvelua kuten myös märehäntijöiden, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen liittyvät tarkastukset ja hoidot

## Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten sisältyy peruseläinlääkäripalveluun, joka on osa praktikkokunnaneläinlääkäriin tehtävänkuvaa.

Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa sairaanhoitoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvat kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa, hoitotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia leikkauksia ovat esimerkiksi nautojen vierasesineleikkaukset ja juoksutusmahaleikkaukset.

### 15.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuutta. Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja seurata tarttuvien tautien sekä tuotantosairauksien esiintymistä tiloilla. Terveydenhuollon piirissä tehtävä elinkeinon ja viranomaisten yhteistyö täydentää viranomaistoimenpiteitä eläintautien torjunnassa. Lähtökohtana on pidettävä, että terveydenhuollon piiriin kuuluvilla tiloilla eläimet voivat hyvin, lääkkeiden käyttö on hallittua eikä lääkkeitä käytetä korjaamaan olosuhdeongelmia.

## Terveydenhuoltopalvelujen kysyntä

Nasevan ehtojen mukaan eläinlääkäri suorittaa nautatilalle terveydenhuoltokäynnin vähintään kerran vuodessa. Sikavan puitteissa emakko- tai yhdistelmäsikalaan on suoritettava vähintään neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa. Näistä yhden pitää olla terveydenhuoltosuunnitelman päivityskäynti. Lihasikalaan on suoritettava vähintään yksi terveydenhuoltokäynti kasvatuserää kohti tai neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa, jos sikala on osastoittain kertatäyttöinen tai jatkuvatäyttöinen. Jos Naseva- tai Sikavatilalle luovutetaan lääkkeitä varalle tulevien sairastapauksien hoitoa varten, terveydenhuoltokäyntien määrä nousee edellä kuvatuista merkittävästi. Suurissa eläintenpitoyksiköissä on tällöin käytävä kahden viikon välein.

Keurusselän alueella on tarjolla yksityistä palvelua tuotantoeläinten terveydenhuoltoon. Keurusselän kaupungineläinlääkärit tekevät terveydenhuoltokäyntejä nauta-, lammas- ja sikatiloille sekä tarvittaessa myös muille eläintiloille.

## Terveydenhuoltotyön resurssitarve

Sikalat ovat kuuluneet Sikavaan noin 90-prosenttisesti jo lähes vuosikymmenen. Nautatilojen lukumäärä Nasevassa on viime vuosina kaksinkertaistunut vuoden tai parin välein ja on nyt selvästi yli puolet tiloista. Sekä nähtävissä oleva kehityskulku että elintarviketeollisuuden, viljelijäjärjestöjen ja valtionhallinnon yhdessä asettamat tavoitteet ennakoivat, että Naseva lähivuosina tulee kattamaan lähes kaikki nautatilat samaan tapaan kuin Sikava nyt kattaa lähes kaikki sikalat. Sama eläinlääkäri ei aina välttämättä tee sekä terveydenhuoltosuunnitelmaa että terveydenhuoltosopimusta. Resurssitarvetta lisää lääkkeiden varalle luovuttamisen laajentumisen edellyttämät tiheämmin tehtävät terveydenhuoltokäynnit.

Terveydenhuollon resurssikartoitus on liitteessä 2.

### 15.4 Yksityinen palveluntarjonta

Keurusselän alueella on kaikissa kunnissa paitsi Virroilla saatavilla yksityisten eläinlääkäreiden perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluita yksityisellä klinikalla. Toimijat ovat pääsääntöisesti pieniä. Alueella on myös tarjolla yksityisiä palveluja hyötyeläimille, mutta vain rajatuin osin sekä terveydenhuollon puitteissa. Yksityisillä toimijoilla ei ole sitovaa veloitetta vastata kiireellisistä hoitoa vaativista sairastapauksista. Kunnaneläinlääkäriin tehtävänkuvaan kuuluu kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille eläinlajeille Keurusselän yhteistoiminta-alueella.

### 15.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Keurusselän alueella järjestetään vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kiireellistä eläinlääkäriapua pien- ja suurelaimille kello 8–16. Kello 14–16 suurelaimia päivystävä eläinlääkäri ottaa vastaan päivystysalueen kiireelliset tapaukset hoitaakseen, ennen varsinaisen suurelainpäivystyksen alkua. Pieneläinpäivystys järjestetään ostopalveluna.

Mikäli eläinlääkäriresurssi virka-aikana on normaalia matalampi eläinlääkärien poissaolojen vuoksi, kiireettömän hoidon antamista vähennetään.

### Suureläinpäivystys

Eläinlääkäripäivystys on virka-ajan ulkopuolella kello 16–08, viikonloppuisin ja pyhäpäivinä. Päivystys järjestetään lähikuntien kesken maakunnallisen eläinlääkärisopimuksen mukaisesti. Hyöty- ja pieneläinpäivystys järjestetään eriyttynä. Kaupungineläinlääkärit vastaavat hyötyeläinpäivystyksestä. Maakunnallisella alueella (ns. eteläinen Keski-Suomi) on kolme eri päivystysaluetta. Alueella päivystää yhtäaikaisesti kolme päivystävää eläinlääkäriä. Eläinlääkärien päivystystiheys on Keurusselän alueella 1/5 eli joka 5. päivystysvuoro. Päivystäjät ja päivystysvuorot on kirjattu yhteiseen päivystyskantaan, jonne kullakin päivystäjällä ja hallinnon henkilöllä on käyttöoikeus. Suureläinpäivystykseen soittaminen on maksullista. Jyväskylän kaupungin ympäristöterveys vastaa päivystysvuorojen jakamisesta, päivystyskannan ylläpidosta sekä kerää maksut päivystyspuhelimesta.

### Pieneläinpäivystys

Pieneläinpäivystyksen hallinnointi- ja järjestämisvastuu on maakunnallisen päivystyssopimuksen mukaisesti Jyväskylän kaupungilla. Pieneläinpäivystysalue kattaa koko Keski-Suomen maakunnan sekä muutaman maakunnan ulkopuolisen kunnan. Hankintalain perusteella pieneläinpäivystys on kilpailutettu ja koko pieneläinpäivystyksen hoitaa Evidensia Oy, Jyväskylässä sijaitsevalla klinikallaan.

Jyväskylän kaupunki hoitaa sen, että pieneläinpäivystyksen järjestäjän palvelu vastaa eläinlääkintähuoltolain edellyttämää palvelutasoa.

### Keskitetty yhteydenottopalvelu

Päivystysalueella on järjestetty keskitetty palvelu yhteydenottoja varten.

### 15.6 Saatavuus ja laatutavoitteet

#### Ajanvaraus

Ajanvaraukset yhteistoiminta-alueella tehdään kunnan praktikkoeläinlääkäreille kello 8–9, mutta tämä ei sido asiakasta, vaan asiakkaalla on vapaus valita eläinlääkäri, jonka palveluja käyttää.

Osin eläinlääkärit hoitavat sekä kiiretapauksia että keskittyvät ajanvarausperusteiseen praktiikkaan. Alueen läntisellä osalla on osin siirrytty siihen, että kiiretapauksen hoidosta vastaa eri eläinlääkäri kuin ajanvarausperusteisesta praktiikasta. Tämä on edesauttanut myös eläinlääkäreiden jaksamista ja työn sekä muun elämän yhteensovittamista, kun päivittäisen työajan epäsäännöllisyys ja ennalta arvaamattomuus rajoittuu päiviin, joihin hoidetaan kiiretapauksia. Lisäksi suur- ja pieneläin jaottelu on mahdollistanut sen, että kiiretapauksissa eläinlääkäriin tavoittaminen on saman tien todennäköisempää.

#### Saatavuus

Peruseläinlääkäripalveluita ja kiireellistä eläinlääkäriapua on saatavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. Asiakkaat saavat palvelua jokaisessa kunnassa. Joissain kunnissa pieneläinvastaanotolla on eläinlääkäri päivittäin ja osassa kuntia 1–2 kertaa viikossa riippuen asiakkaiden määrästä. Vastaanottoaika saadaan järjestymään viikon sisällä.

#### Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Kunnalle saapuneet valitukset ja korvauspyynnöt koskien pieneläinpäivystystä, käsittelee palvelun tuottaja (Evidensia Oy). Muiden kuin pieneläinpäivystyksen osalta palautteen eläinlääkäripalveluista ja korvauspyynnön käsittelee Keurusselän ympäristön - ja terveydensuojelutoimisto, joka pyytää tarvittaessa lausunnon Eläinlääkintävahinkolautakunnalta. Keuruun kaupungilla on vastuuvakuutus, joka kattaa henkilövahingot, varallisuusvahingot sekä esinevahingot suuremmissa tapauksissa.

#### 15.7 Toimitilat

Keurusselän ympäristöterveyden alueella eläinlääkäripalveluita tuotetaan jokaisessa kunnassa, jossa on oma vastaanotto. Kahdella vastaanotolla on vuoden 2025 aikana mahdollista työskennellä kahden eläinlääkärin yhtä aikaa.

Vastaanotot on varustettu asianmukaisesti. Toimitiloihin kuuluvat vastaanottotilat sekä toimistohuoneet, riittävät varastotilat ja yhdellä vastaanotolla lämmin autotalli. Huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämpötilassa säilytettäville lääkkeille ja muille tarvikkeille on omat varastotilansa.

Mänttä-Vilppulan vastaanotolla on mahdollisuus lyhytaikaiseen asumiseen.

Kaikissa toimipisteissä tilat soveltuvat pieneläinten vastaanottoon, tiloihin sisältyy odotushuone tai -tila, riittävä määrä toimenpide- ja leikkaushuoneita sekä tarvittaessa potilaiden pesuun soveltuvat tilat. Kunta huolehtii toimitilojen säännöllisestä ja riittävästä siivouksesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollosta, johon sisältyy vanhentuneiden lääkkeiden sekä käytettyjen ruiskujen, neulojen ym. hävittäminen.

Keurusselän alueella ei ole käytettävissä kunnan järjestämissä tiloissa hevosia varten pakkopilttuuta tai tilaa hevosien kaatamiseen. Hevospotilaat voidaan tarvittaessa lähettää yksityisille hevosklinikoille ja päivystysaikana Yliopistolliseen Hevossairaalaan.

Mänttä-Vilppulan eläinlääkärin vastaanottotilassa on vartiointi ja murtosuojaus. Murtosuojaus löytyy myös Keruun vastaanotolta. Kaikissa vastaanottotiloissa tilat ovat vähintään kahden lukon takana.

#### 15.8 Välineresurssit

Jokaisella suurelänpraktiikkaa tekeillä praktikkoeläinlääkäreillä on käytössään ultraäänilaitte, hevosen hammasvälineet, pulttipistooli sekä kaikki normaalit synnytysapuun sekä peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkärinavun edellyttämään kirurgiaan tarvittavat instrumentit.

Normaalit suojavaatteet ja –jalkineet sekä erityisvarustus tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta näytteenotto- ja pakkaustarvikkeineen kuuluvat varustukseen.

Pienelänpraktiikassa varusteisiin kuuluu ultraäänilaitte, eläinvaaka, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät sekä valaisimet ja kaikki normaalit tutkimusvälineet sekä instrumentit. Tarvitaan myös pakastin kuolleiden/lopetettujen pieneläinten säilyttämiseen.

Kaikilla eläinlääkäreillä on käytössään ajanmukaiset atk-laitteet ohjelmiseen sekä tietoliikenne- ja puhelinyhteydet. Eläinlääkäreitä koskeva potilaskortisto on vuoden 2024 aikana järjestetty selainpohjaiseksi. Järjestelmään on mahdollista ottaa käyttöön ajanvarausjärjestelmä.

Instrumenttien pesu ja desinfiointi sekä työvaatteiden pesu ja kuivatus on järjestetty asianmukaisesti jokaisessa vastaanottotilassa eläinlääkäreiden toimesta.

#### 15.9 Ostopalvelut

Jyväskylän kaupunki tekee ostopalvelusopimuksen pieneläinpäivystyksestä. Mahdolliset valitukset ohjautuvat Jyväskylän ympäristöterveydelle suoraan klinikalta.

### 16 Seuranta, arviointi ja raportointi

#### 16.1 Aluehallintoviraston suunnitelmat

Aluehallintovirasto toimittaa päivitetyn alueellisen valvontasuunnitelman vuosittain Ruokavirastoon erikseen sovittavan aikataulun mukaan. Ruokavirasto arvioi valvontasuunnitelmat vuosittaisen neuvottelujen yhteydessä. Ruokavirasto seuraa aluehallintovirastojen suorittaman valvonnan toteutumista ja vaikuttavuutta ottaen tulokset huomioon valtakunnallisen valvontaohjelman kehittämisessä.

#### 16.2 Kunnan suunnitelmat

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma hyväksytään osana Keurusselän- ja ympäristöterveydenhuollon yhteistä valvontasuunnitelmaa. Suunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain.

Eläinlääkintähuollon suunnitelman päivittämisvastuu on ympäristöterveyspäälliköllä ja sijaiseläinlääkärillä.

Suunnitelmansa toteutumista arvioidaan aina toimintavuoden päätyttyä ja siitä laaditaan arviointiraportin seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Päivitetty eläinlääkintähuollon suunnitelma tallennetaan VYHA-järjestelmään.

Suunnitelman arviointia ohjataan tarkemmin Eviran ohjeessa 15908/2.

Yhteistoiminta-alueella seurataan terveydenhuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista myös vuoden aikana ja ryhdytään tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

Aluehallintoviraston palaute on huomioitu suunnitelmaa laadittaessa.

### 16.3 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Resurssien riittävyden arvioimiseksi Keurusselän alueella pidetään tilastoa järjestettyjen eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilastosta ilmene vuositasolla ainakin sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana. Tilasto tallennetaan vuosittain VYHA järjestelmään.

Pieneläinpäivystyksen käyntimäärät käydään läpi 4 kertaa vuodessa. Vuosittain saadaan kuntakohtaiset käyntimäärät Jyväskylän kaupungilta koskien pieneläinpäivystystä.

### 16.4 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Ruokavirasto auditoi aluehallintovirastoja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suhteen elintarvikeketjun monivuotisen auditointisuunnitelman mukaisesti.

Aluehallintovirastot ovat vuodesta 2005 lähtien suorittaneet kunnallisen elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjauskäyntejä (ent. auditointeja).

Aluehallintovirastojen suorittamat arviointi- ja ohjauskäynnit koskevat myös kuntien järjestämää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä eläinlääkäripalveluiden toimeenpanoa.

### 16.5 Muu raportointi

Keurusselän alueen eläinlääkintähuollon valvonnasta syntyneet tarkastuspöytäkirjat toimitetaan sähköisen lomakkeen kautta aluehallintovirastoon. Lisäksi kaikista virkatoimista toimitetaan kuukausittain kuntalaskutuksen yhteydessä yhteenveto aluehallintovirastoon.

## Liitteet

### Liite 1 Eläinlääkintähuollon painopisteet

#### Vuoden 2025 painopisteiden toimenpiteet kunnassa

#### Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin valvonnan tehostaminen

EU:n eläinterveyssäännöstö 2019/429 (AHL) sekä sen nojalla annettuja säädöksiä on sovellettu 21.4.2021 lähtien. Uudistettu eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva lainsäädäntö astui voimaan tammikuussa 2022. Mm. uusille eläinlajeille on tullut vaatimuksia merkintään ja rekisteröintiin. Rekisteröintivaatimus laajeni koskemaan myös tiettyjä sulusolujen ja alkuiden pitopaikkoja. Vuosien 2023-2025 aikana jatkuu uuden lainsäädännön toimeenpano, ohjeistaminen ja kouluttaminen. Painopisteenä on Eläintenpitäjä ja pitopaikkarekisterin valvonnan tehostaminen niin, että havaittuihin puutteisiin reagoidaan tarvittavin hallintomenettelyn keinoin. Eläintenpitäjä ja pitopaikkarekisterin ajantasaisuus on ensiarvoisen tärkeää eläintautiepidemioiden hallinnassa.

Valvontaeläinlääkäreiden suorittamassa valvonnassa pyritään tehostamaan entisestään rekisterien käyttöä osana valvontaa. Rekisteritiedot pyritään tarkastamaan aina ennen valvontakäyntiä ja tarkastuskäynnin jälkeen tehtyjä havaintoja eläinlajeista ja niiden määrästä verrataan rekisteritietoihin. Valvonnassa havaittuihin puutteisiin rekisteritiedoissa puututaan hallinnollisin menettelyin.

#### Sivutuotteiden jäljitettävyys

Vuonna 2025 sivutuotevalvonnassa painotetaan sivutuotteiden jäljitettävyttä. Kunnaneläinlääkärit kiinnittävät sivutuotevalvonnassa erityistä huomiota siihen, että laitokseen tulevat, käsiteltävät ja lähtevät sivutuotteet ovat aina jäljitettävissä eteen- ja taaksepäin, sivutuotteiden merkinnät täsmäävät, saapuva tavara täsmää kaupallisten asiakirjojen kanssa, ja laitos varmistaa, että sivutuotteita vastaanottavalla taholla on oikeus ottaa vastaan kyseisiä sivutuotteita. AVI varmistaa valvontojen toteutumisen ja tarkastuspöytäkirjojen saannin.

Keuruselän alueella on kunnaneläinlääkäriin valvomina kaksi polttolaitosta, joiden valvontaa ei ole suunnitelman mukaan vuonna 2025. Pienimuotoisia polttolaitoksia on alkutuotantotilojen yhteydessä, valvontaa ei tehdä vuoden 2025 aikana. Muut sivutuote laitokset ovat Ruokaviraston valvonnassa.

#### Avi-kohtainen painopiste

Avi valitsee viime vuosien valvontasuunnitelmien toteutumisen raportoinnin perusteella painopisteen, johon suunnataan valvontaa Avin määrittelemällä tavalla. Tarvittaessa Avin alueen kuntien valvontaeläinlääkärit osallistuisivat toteutukseen.

Liite 2 Resurssitarpeen kartoitus

1. Eläinmäärät Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston alueella (Keuruu, Jämsä, Kuhmoinen, Mänttä-Vilppula, Ruovesi ja Virrat)

a. Tuotantoeläimet	Tilojen määrä, päivitetty 2024
Nautatilat	103
Sikatilat	7
Lammas- ja vuohitilat	6
Hevostilat	57
Siipikarjatilat	9
Vesiviljelylaitokset	2
Turkistarhat	1
Tarhatun riistan tilat	5
Mehiläistarhat	26
Muut tuotantoeläinyksiköt	0
b. Lemmikit	Lkm
Arvio lemmikkien määrästä	6300

2. Eläinlääkäripalvelut

a. Terveystuotosopimusten määrä ja terveydenhuoltokäynnit, päivitetty 2024

	Tilojen määrät	Suunnitellut terveydenhuolto käynnit 2025
<b>Nauta</b>		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus, tilanne 31.12.2023	97	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnan eläinlääkärin kanssa	37	43
Terveystuotosopimusten osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)	38,1%	
<b>Sika</b>		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus, tilanne 31.12.2023	8	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnan eläinlääkärin kanssa	3	13
Terveystuotosopimusten osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)	37,5%	
<b>Siipikarja</b>		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	1	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnan eläinlääkärin kanssa	0	
Terveystuotosopimusten osuus (% kaikista siipikarjan pitopaikoista)	0 %	
<b>Muut terveydenhuoltosopimukset</b>		
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	Ei tietoa	

Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnan eläinlääkärin kanssa	1	1
<b>Yhteensä</b>		57 käyntiä
Terveydenhuoltotyön resurssitarve 0,25 htv		

- b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta (päivitetty vuoden 2023 tiedoilla, lisätty aiemmasta taulukosta puuttuneet Ruoveden eläinlääkärin käyntimäärät)

Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	Lukumäärät
Sairaskäynnit virka-aikana	1062
Sairaskäynnit päivystysaikana	201
<b>Sairaskäynnit pieneläinvastaanotoilla</b>	
Sairaskäynnit virka-aikana	1691
Sairaskäynnit päivystysaikana	323

Kunnan eläinlääkäripalvelujen resurssitarve 6,0 htv

### 3. Eläinten terveyden valvonta

a. Pakollinen zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus	Lkm	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä 2025
<b>Salmonellavalvontaan kuuluvat pitopaikat</b>		
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	13	9
Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat	-	-
Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille	-	-
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat	-	-
<b>Vapaaehtoiseen terveystarkastukseen kuuluvat pitopaikat</b>		
Maedi-visna / CAE	3	1
Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	2	2
<b>b. Muu eläinten terveyden valvonta</b>		
turkistarhojen lukumäärä (MMM 14/2024)	1	-
ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (MMM 404/2021)	2	-

Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve 0,1 htv

#### 4. Sivutuotevalvonta

	Lkm	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä 2025
Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä, rekisteröinti ja valvonta	2	0
Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta, mukaan lukien kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta, AVIn ja Ruokaviraston pyynnöstä epäilyttäviä rekisterimerkintöjä havaitessa sekä eläinsuojeluvalvonnan yhteydessä	130	
Haaskatoiminnan valvonta	9	1
Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	-	-
Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	1	10

Sivutuotevalvonnan resurssitarve 0,1 htv.

#### 5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

	Lkm	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä 2025
<b>a. Ilmoituksenvaraiset kohteet</b>		
Kennelit	21	-
Hevostallit	53	10
Riistanhoidolliset tarhat	6	-
Lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhat	5	-
Eläinkaupat	0	-
Eläinhoitolat	4	1
<b>b. Epäilyyn perustuvat eläinten hyvinvointitarkastukset</b>		
Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista		200
<b>c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta</b>		10

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve 1,2 htv

#### 6. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

	Valvontasuunnitelman mukainen tarkastusmäärä 2025
Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvonta, eläinsuojeluvalvonnan yhteydessä	80

Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan resurssitarve 0,1 htv

## 7. Henkilöresurssit (päivitetty 2024)

<b>Resurssitarve</b>	<b>Htv</b>
Eläinlääkäripalvelut	6,0
Eläinten terveyden valvonta	0,1
Sivutuotevalvonta	0,1
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	1,2
Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	0,1
Elintarvikevalvonta	0,1
Muut tehtävät	0,1
<b>Käytössä oleva resurssi</b>	<b>Lkm</b>
Eläinlääkärit	8
Päivystykseen osallistuvat	6
Valvontaeläinlääkärit	1,4
Eläintenhoitaja/avustaja	0
Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvalvonta	0

Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (sanallinen kuvaus):

Virka-ajan ulkopuolella pieneläinpäivystys ostetaan ostopalveluna.

Liite 3 Maksut 1.1.2025 alkaen  
Klinikkamaksut (sisältävät alv 25,5 %)

Vähäiset toimenpiteet (mukaan lukien kissojen sterilisaatiot ja kastratiot)	10 euroa
Vaativat toimenpiteet (esimerkiksi koiran kastratio, hammaskiven poisto)	15 euroa

Laitemaksut (sisältävät alv 25,5 %)

Pieneläinten ultraäänitutkimus kaupungin omistamalla pieneläinultraäänilaitteella	15 euroa
---	----------

Toimenpiteistä kerätään maksut käyntikohtaisesti. Jos samalla käynnillä tehdään useammalle eläimelle toimenpiteitä, maksun suuruus määräytyy kokonaisvaativuuden mukaan. Lisäksi kerätään mahdollinen laitemaksu. Terveystarkastuksista, joista laaditaan lausunto, peritään klinikkamaksu.

Klinikkamaksua ei peritä pelkästään eläintautien vastustamiseksi (kuten rokotukset, rokotuskäynnillä tehtävään terveystarkastuksen verrattavasta kliinisestä terveystarkastuksesta) tai pelkästään eläinsuojelullisista syistä, joihin luetaan mukaan eläinsuojeluyhdistyksille tehtävät, tehtävistä toimenpiteistä eikä eutanasioista. Klinikkamaksua ei peritä myöskään lyhyen ajan sisään tehtävistä kontrollikäynneistä, lääkityssarjojen jatkolääkityksistä, kynnenleikkauksista tai vastaavista.

Keskitetyn päivystyksen puhelinpalvelun maksut:

Pieneläinpäivystyksen puhelinpalvelun maksun kerää palvelun tuottaja.  
Puhelunmaksimihinta on 6,10 €/min.

Suureläinpäivystyksen puhelinpalvelun maksun maksimihinta on 2,06 €/min, jonka Jyväskylän kaupungin ympäristöterveys kerää ja käyttää suureläinpäivystyksen hallinnollisten kulujen kattamiseksi.